

[Inger Stilling Pedersen]

hvis ikke vi gør noget og sætter ind – forebyggelse er omtalt meget – så kommer vi i de kommende år til at stå med nogle udgiftskrav, som vi simpelt hen ikke kan honorere, medmindre vi skal have et skattetryk så stort, at ingen kan leve med det.

Så vi bliver nødt til at være virkelig realistiske og sige: Jamen med de tekniske fremskridt, der sker i dag, med de muligheder, der er, og med de mange flere ældre, vi får, får vi nogle meget store udgifter. Vi ved jo, at når man er over de 50 år, så begynder småkavankerne – man kalder det reparationsalderen – og jo ældre man bliver, des flere ting bliver der, der skal rettes.

Samtidig med at vi selvfølgelig i dag skal hjælpe alle de mennesker, vi kan, så godt vi kan, skal vi sætte ind over for børn, unge, yngre, for at medvirke til, at de ikke får så mange skader, så mange problemer, når de bliver ældre.

Det er meget vigtigt, når vi snakker sundhed, også at se på spørgsmålet: Hvad er det at være sund? Hvad er det at have et godt liv? Jamen det er jo mange ting. Det er ikke bare, om man er syg eller rask. Det er omgivelserne, det er miljøet, man bor i, det er, hvordan man har det, om man er ensom, om man er ulykkelig. Alle disse mange faktorer tæller med i det at være sund.

Jeg kunne have lyst til, at vi måske også overvejede, om vi ikke skulle tænke lidt mere positivt. Ikke at man ikke må være kritisk over for tingene, men vi ved jo, at jo mere bekymret man er, jo flere sorger og vanskeligheder man har, des mere modtagelig er man også for sygdomme. Og måske skulle vi også alle sammen til at se på, hvad vi selv kan gøre. Det er rigtigt, at der er mange ting, der hænger sammen med det offentlige og med samfundet, med arbejdsmiljø og mange, mange andre ting, der er uhyre vigtige, men det er vigtigt, at vi også siger til os selv: Hvad kan vi gøre for os selv, og hvad kan vi gøre for vore nærmeste, for vore naboer? Hvad kan vi gøre for at hjælpe? At vi ikke altid siger: Jamen det er det offentlige system, der skal træde til.

Der er mange måder, man kan blive syg på, og det vigtigste er så at undgå det. Så kan man ganske kontant komme ind på at spørge: Jamen hvad kan vi så gøre? Jo, der er virkelig mange ting, vi kan gøre. Og ved I hvad, nu skal

man heller ikke være for pessimistisk igen. Der er sket utrolig meget. På kostområdet er der gradvis sket en ændring, sådan at man har fået større forståelse for kostens betydning, og sådan tror jeg også det fremover vil ske med andre ting: at man får en større forståelse for, hvorfor man skal gøre dette eller hint.

Dér tror jeg det er vigtigt, at man tager medicinerne i brug, og at man bruger undervisning, børnehaver, skole, ungdomsklubber, og hvor man nu ellers kommer, til også at fortælle, hvordan en menneskekrop fungerer. Altså man skal ikke bare sige, at nu skal du spise sundt, men også hvorfor, og også fortælle noget om vores store alkoholforbrug og om tobak. Hvad sker der, når man bruger for meget af det? Det er ikke nok at sige: Du skal ikke drikke for meget, og du skal ikke ryge for meget, du skal ikke spise for mange søde kager. Spørgsmålet er: Hvad sker der i din krop, når du gør det?

Hvis man får denne større forståelse, tror jeg også, det vil lykkes hen ad vejen. Men vi bliver bare nødt til at se realistisk på det. Det er, som om vi både vil det ene og det andet og så alligevel ikke rigtig vil noget.

Men jeg vil gerne understrege i dag, at hvis ikke vi gør det, så kommer vi i en situation, hvor vi kommer til at prioritere: Hvem skal vi hjælpe? Allerede nu er man inde på det. Som vi har hørt, står der mange på venteliste, desværre. Heldigvis er vi nu kommet så langt, at det bliver færre. Dér må vi også forstå, at for hver gang vi hjælper et menneske med et dårligt syn eller med en dårlig hofte, er vi med til at gøre det menneskes liv bedre. Det er én ting. Men vi er sandelig også med til at spare samfundet for penge. Vedkommende kan måske klare sig selv nu med mindre hjemmehjælp, mindre assistance, får mere ud af tilværelsen, bliver måske gladere og derved mindre syge.

Jeg synes også, vi i dag må nævne de psykisk syge. Desværre er det sådan i Danmark, at man næsten ikke kan fortælle, at man er eller har været psykisk syg, eller at ens pårørende har været psykisk syge. Det skal helst være noget med en blindtarm eller en fod eller sådan noget. Så kan vi sagtens stå herinde og sige: Jamen det er ikke rigtigt. Men det er det bare. Man tør ikke fortælle, at man har været psykisk syg, for så får man måske ikke den ansættelse, man gerne vil have, og det gør, at nogle ikke tør lade sig behandle for det.